

SKJØNNLITTERATUR - NOVELLE

En nesten pinlig affære

(Johan Harstad, 2004)

Kompetansemål etter Vg1 studieforberevende og Vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram

Muntlige tekster

- mestre ulike muntlig roller i gruppesamtaler, foredrag, dramatiseringer og framføringer som aktør og tilhører

Skriftlige tekster

- drøfte innhold, form og formål i et representativt utvalg samtidstekster, skjønnlitteratur og sakprosa (...)
- bruke et bredt register av språklige virkemidler i egen skriving, i sakprosa og kreative tekster, på bokmål og nynorsk
- bruke datateknologien til å arkivere og systematisere tekster

Kompetansemål etter 10. årstrinn

Muntlige tekster

- delta i utforskende samtaler om litteratur, teater og film

Skriftlige tekster

- lese og skrive tekster i ulike sjangere, både skjønnlitterære og sakspregede på bokmål og nynorsk: artikkel, diskusjonsinnlegg, formelt brev, novelle, fortelling, dikt, dramatekst og kåseri
- bruke lesestrategier variert og fleksibelt i lesing av skjønnlitteratur og sakprosa
- formidle muntlig og skriftlig egne leseerfaringer og leseopplevelser basert på tolking og refleksjonsspørsmål
- uttrykke seg presist og med et variert og nyansert ordforråd i ulike typer tekster på bokmål og nynorsk
- bruke tekstbehandlingsverktøy til arkivering og systematisering av eget arbeid

Mål

Lær å lære-mål

- prøve ulike lese- og skrivestrategier
- finne fram til hvordan man best kan jobbe for å lese effektivt og for å forstå og huske det man lærer

Innholdsmål

- å lese og forstå en novelle og kunne svare på spørsmål til den
- å forklare hva referat og tema er
- å fortelle muntlig om hva novellen handlet om og diskutere hvor vi kan finne situasjoner som likner i samfunnet i dag
- å skrive en kreativ tekst selv som tar utgangspunkt i et av novellens tema
- å skrive en analyse av novellen med utgangspunkt i en skrivemal
- å skrive et formelt brev knyttet til det novellen handler om
- å kunne arbeide digitalt og bruke enkle tekstbehandlingsverktøy som stavekontroll

Vurdering (vanskegraden er stigende)

Oppgavene som helhet skal vise digital kompetanse og evne til å rydde og organisere tekst.

Underveisvurdering

Elevene skal kunne gjenfortelle novellen muntlig og kunne vise til tre situasjoner som likner på den de har lest om i novellen og kunne diskutere dette.

Underveisvurdering/sluttvurdering

- skrive en kreativ tekst til et bilde
- skrive utfyllende på skrivemalen
- skrive en RAFT-oppgave som bruker formelt brev som mal

Tekst

En nesten pinlig affære av Johan Harstad fra Herfra blir du bare eldre, 2004

Førlesingsaktivitet (bakgrunnskunnskap)

- refleksjonsspørsmål
- friskriving til bilde
- friskriving til tekstutdrag

Læringsstrategier

- oppsummerende spørsmål – forståelse av tekstgrunlaget
- oppsummering med bilde
- puslespill for tekstreferat
- tokolonnotat for tema
- muntlig oppgave knyttet mot tema

SJEKKBOKS – EGENVURDERING	KAN	KAN KANSKJE	KAN IKKE
Kryss av først, samtal med lærer etterpå.			
Jeg kan lese og forstå en novelle og kunne svare på spørsmål til den.			
Jeg vet hva hva referat og tema er og jeg kan forklare det muntlig.			
Jeg kan fortelle muntlig om hva novellen handlet om og diskutere hvor vi kan finne situasjoner som likner i samfunnet i dag.			
Jeg kan skrive en kreativ tekst selv som tar utgangspunkt i et av novellens tema.			
Jeg kan skrive en analyse av novellen med utgangspunkt i en skrivemal.			
Jeg kan skrive et formelt brev knyttet til det novellen handler om.			
Jeg kan arbeide digitalt og bruke enkle tekstbehandlingsverktøy som stavekontroll			

Lær å lære-spørsmål – muntlig

Du skal ha prøvd ulike lese- og skrivestrategier og du skal vurdere hvilken strategi du har brukt som du lett kan bruke i nye lærings situasjoner. Samtal med lærer.

BAKGRUNNSKUNNSKAP/FØRLESINGSAKTIVITET

Refleksjonsspørsmål

Utgangspunktet for å bli interessert i en tekst er tittelen. Denne novellen heter **En nesten pinlig affære**. Hva tror du novellen kommer til å handle om?

Friskriving

Se på bildet. Hva ser du? Hva tror du nå novellen handler om?

Jeg ser ...

Jeg tror novellen handler om ...

Friskriving etter tekstutdrag

Under står det et lite utdrag fra novellen. Les den korte teksten og skriv deretter dine tanker inn i rubrikken under. Snakk gjerne sammen to og to før dere begynner å skrive.

“Vi slår den nye gutten nesten hvert friminutt. Jeg tror vi liker det, eller er det bare fordi han er ny, at han kommer fra et sted på østlandet? Vi banker livskiten utav ham, men i timene får han sitte ved siden av de søteste jentene, av og til med Nina.”

Hva tror du har skjedd eller kommer til å skje?

Elevene får utdelt novellen og leser den slik læreren har bestemt.

LÆRINGSSTRATEGIER

A. Spørsmål til teksten (FoSS)

Du skal lese hele novellen før du begynner med oppgavene. Det er viktig at du svarer med fullstendige setninger og i sammenhengende tekst. Du må ha teksten foran deg slik at du får skrevet inn i rubrikken.

1. Hvem har skrevet novellen?

2. Hva er årsaken til at han finner dagboka sin fra barndommen?

3. Hvor gammel tror du jeg-personen er?

4. Hva er det han leser om i dagboka si?

5. Hvor gammel tror du han var da han skrev dagboka? Begrunn svaret ditt.

6. I dagboka står det at frøken ikke gjorde noe med det hun oppdaget. Hva kan årsaken til det være?

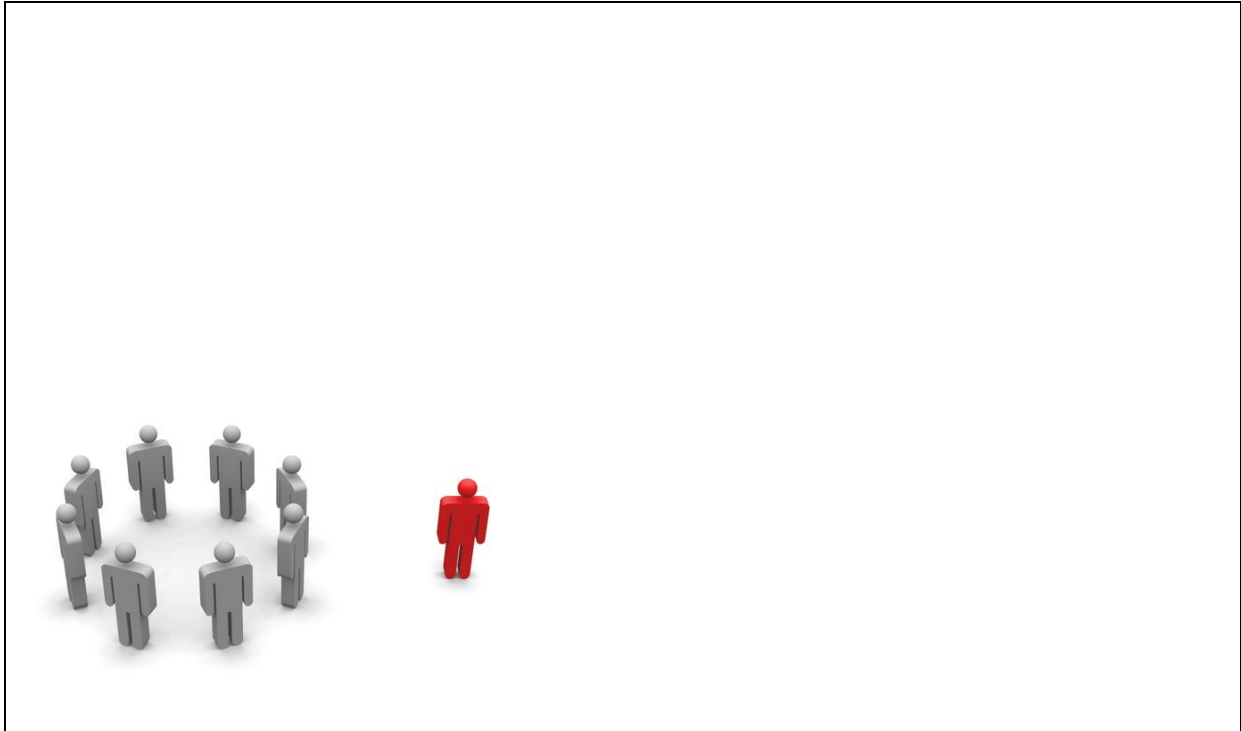
7. I dagboka står det også at gutten som blir plaget aldri klaget. Hvorfor sa han aldri i fra til voksne om det som skjedde?

8. Hvem er gutten som leser i dagboka? Han som plager eller han som blir plaget?

9. Hvorfor må jeg-personen lyge for seg selv om det som skjedde da han var liten?

B. Oppsummering med bilde

Synes du bildet under på en god eller dårlig måte viser hva novellen handler om?
Begrunn svaret ditt.

C. Puslespill for tekstreferat

Noen ganger skal du ganske kort fortelle om innholdet i en tekst. Under står det fire setninger. Dersom du setter dem i riktig rekkefølge har du et referat av novellen du har lest. Sett riktig nummer foran setningene. Nå står de hulter til bulter.

- I dagboken forteller en gutt om hvordan han og kameratene mobbet og banket en annen gutt.
- Slutten på novellen er overraskende, for det viser seg at han som skrev dagboken om hvordan han var med og plaget og mobbet andre faktisk var han som ble mobbet.
- Denne novellen begynner med at jeg-personen finner en dagbok.
- Gutten som ble mobbet fortalte det ikke til noen.

D. Tokolonnenotat for tema

Denne novellen har flere tema, blant annet handler den om mobbing fordi den tar for seg situasjoner der noen blir mobbet. Under får du flere forslag til tema i novellen. Dersom du er enig i at dette er tema, skal du skriv begrunnelsen inn i rubrikken ved siden av. Se eksempelet:

TEMA	BEGRUNNELSE
Tema i novellen kan være å bli voksen fordi...	
Tema i novellen kan være å være redd fordi ...	Gutten som finner sin egen dagbok turde ikke å gjøre noe da han ble mobbet og han var så redd at han til og med måtte lyge om det i dagboka si. Han var fra Østlandet, så kanskje han var redd for å være annerledes.
Tema i novellen kan være å være feig fordi ... (Tenk på frøken)	
Tema i novellen kan være vonde minner fordi ...	
Tema i novellen kan være å ikke ha venner fordi ...	

E. Muntlig oppgave knyttet mot tema

Skriv kort ned tre eksempler som du mener uttrykker liknende situasjoner som dem du leste om i novellen. Du skal bruke det du skriver ned som utgangspunkt for en samtale om novellens innhold. Til den muntlige samtalen må du også kjenne novellen godt.

Situasjon 1

Situasjon 2

Situasjon 3

Vurdering

Friskrivning med utgangspunkt i et bilde.

Skriv en liten historie om mobbing som tar utgangspunkt i bildet under:

Skrivemal – kort analyse av novellen

Ta utgangspunkt i skrivemalen under og skriv din egen tekst i rubrikken. Når du jobber med denne skal du hente tips fra oppgavene du har jobbet med.

(Når du skal skrive litt om forfatteren må du søke på Internett)

Novellen jeg skal skrive om heter ... og den er skrevet av ...

Denne forfatteren er kjent for ... og ...

Novellen jeg har lest handler kort fortalt om ...

Det er tre viktige tema i boka. Det første er ..., fordi ... Det andre er ..., fordi ..., og det tredje er ... fordi.

Forfatteren skriver om viktige tema fordi ...

Jeg synes at novellen var ..., fordi ...

Jeg tror novellen vil passe best for ..., fordi ...

RAFT

R (sender) A (mottaker) F (sjanger) T (emne/følelse)

Du skal velge en av oppgavene under og skrive en tekst på minst 150 ord. Skriv i rubrikken under.

- a) Du er *jeg-personen* i novellen og du skriver et *formelt brev* til *frøken* hvor du ber henne *forklare* hvorfor hun ikke forsvarte deg mot mobberne.
- b) Du er *faren til jeg-personen* som skriver et *formelt brev* til *rektor på skolen* hvor du forteller at du er *bekymret* for hvordan skolen behandler mobbesaker. Gi råd til rektor.

Sjekk oppsett for formelt brev dersom du ikke husker det, bruk gjerne lenken under [http://www.minskole.no/minskole/stromme/pilot.nsf/ntr/0D8C988C550F6BD1C12576160022713A/\\$FILE/Skrive%20brev.pdf](http://www.minskole.no/minskole/stromme/pilot.nsf/ntr/0D8C988C550F6BD1C12576160022713A/$FILE/Skrive%20brev.pdf)